

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Повсякденне число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперніка. — Експедиція
місцева в Агенції Ляндовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Режамациі неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
даки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Федькович як політик і пе-
дагог.

(Дальше.)

Мимо того вже на початку 1869 р. одержав Юр. Федькович від правительства австрійського зазив, щоби заняв ся укладом учебників руских для народних шкіл Буковини. Зазив сей гласить в перекладі з німецького:

«Ч. 1373. До п. I. (sic!) Федьковича, двірника в Сторонци-Путиллі».

«На основі розпорядження в. ц. к. міністерства віроісповідань і просвіти з 29 цвітня с. р. (1869) до ч. 2870 і повеління в. ц. к. краювої управи з 8 мая с. р. до ч. 4758 взиваю Вашу Благородність, щоби переробили першу читанку (для шкіл народних) з увзглядненем буковинського руского діалекту і обставин життя тутешніх руских жителів. Лишає ся до волі Вашому добромнію, або дотеперішні тексти і предмет науковий переробити, або вложити нові уступи до читання як прозою так і віршами. В тій цілі передаю Вам в прилозі один білими картками переплетений примірник. Згадане в. міністерство готове винагородити Вас відповідно, наколи Ваша праця (еляборат) буде одобрена і принята для накладу книжок шкільних. Ц. к. староста повітовий в Вижниці, 13 мая, 1869. Губріх».

Хто уніминув ся у центрального правительства о уложене нових учебників для шкіл народних руских на Буковині — мені не звісно. Можна би однакж сю справу нині перевірити. По моїй неміродатній думці, мабуть сам Федькович порушив сю пекучу справу, наколи міністерство як-раз лише до него звернуло ся за новою редакцією сих учебників. Наколи Федько-

вич сам дав почин до сего діла, то цікаво було би знати і єго письмо чи меморіал до правительства. З своєї сторони можу лише сказати те, що народовці галицькі, зібрані під той час коло «Правди», в тім самім часі порушили потребу нових учебників руских для шкіл народних руских і в міністерстві угорськ. Пок. Партицький одержав навіть в 1869 або 1870 році деякі учебники рускі шкіл народних угорських до перегляду. Пригадую собі також, що члени делегації галицької були тоді упрощені до того, щоби при нагоді засідань в Пешті спонукали тодішнього угорського міністра просвіти до зроблення якогось ладу в руских школах на Угорщині. Однакж успіх був невеликий. Виходив відтак якийсь «Учитель» якось письмо педагогічно-дидактичне для угорської Руси, але до уніформности у всіх школах руских в Галичині, Буковині і Угорщині не можна було довести.

«На се я — пише Федькович — ч. старосту так відтяв» (Відповідь німецьку подаю в вірнім перекладі):

Хвальне ц. к. Старосту!

«Почтенний зазив з 13 мая 1869 р. мушу відклонити. Згадану читанку переробити я не підіймаю ся, а то з огляду на послідний уступ зазиву, з котрого я вчеплю, що в. міністерство сумніває ся о моїй спосібности до укладання руских учебників і длятого мій еляборат перед прийнятем до накладу шкільного хоче ще піддати під рецензію. Позаяк я однакж знаю, що моїм рецензентом не буде сам п. міністер, а лише якась креатура з посеред скритих москвофілів, яких багато є при міністерстві, — доказом того редакция в Відні видаваного ніби-русского дневника законів державних, — або якийсь член львівської або черновецької консисторії, о котрого добрій волі для московської спра-

ви я ні трохи не сумніваю ся, — або який професор руского язика і літератури, котрий, хоч би в найлучшій разі — а те не мислиме — не одушевляв ся панрусизмом, о язичі народнім, легко сказавши, не має і найменшого поняття: то таки знаю на певно, що мої рускі еляборати, хоч би були найлучші, не будуть одобрені. Тим бо панам не лежить на душі добро справи, а просто їх політична ціль. На доказ того: неумотивоване відкинене мого руского буквара через черновецьку консисторию, хоч сей буквар, як свідчить приложене письмо (письма сего нема), найшов собі прихильну оцінку у львівській шкільній раді краювої. А відтак? Буквар сей узнано добрим (gediegen), а прецінь єго не приняла львівська шкільна рада до накладу шкільного, бо, здає ся, ся книжка не підходила добре під лад московський. І маю я тепер знов поштитись в дурні (soll ich mich zum Kasperl hergeben?). Маю знов взяти ся за нелегку роботу в тій цілі, щоби панове москвофіли, що свою справу уміють хитро вести, єї відкинули яко невідповідну, а відтак з великим жалем в. міністерству розтолкували, що нема нікого, котрий би взагалі рускі учебники знав укладати і що проте нема другого виходу, як погані на половину московські ліпнянки (Machwerke), що називають ся учебниками шкільними, і на дальше полипити в школах? Як в. міністерству дійсно а не лише про форма залежить на двигненню руского народу через заведене добрих шкіл, то най звольте оно, не лишень поручити мені уклад всіх руских учебників для народних шкіл, почавши від буквара, але і увільнити мене хоч би від тієї якої-небудь гегемонії зі сторони москвофілів».

(Конєць буде.)

12

Побула у свідках.

Оповіданє Олександра Катренка.

(Конєць.)

Посидів ото він так яку хвилю або й дві, а потім як підхопить ся, наче його там або припекло, або хто шпигонув, як роззявить рота, як витріщить свої баньки, як ревоне, аж не вам кажучи, зо страху я несамохить аж присіла на місці.

— Що це таке?! Як це так? Як ти осмілила ся! Глузувати надо мною! Уряд мій обезчестила! Та я тебе у Сибір! Та я тебе!..

Іще чогось багато такого кричав, але чого, я спантеличила ся і далі не розібрала. Забив він мені памороки до краю. Наобіцяв усякого лиха чимало, навіть на десятирьох таких, як є, постачилоб, а за віщо, і тоді тепер, хоч повісьте мене, не скажу. А він все кричить, все кричить.

Господи! За що це на мене така лиха година? За які такі великі гріхи Ти послав того божевільного на мою стару голову! Де-ж таки, приказував, а я не хотіла, кричав. Зробила що йому бажало ся, ще пуще кричить. Сновигали всякі думки у мене тоді в голові. Нарешті ще

подумала, а що може це він не на всправжжк може воно так і треба, може й всім свідкам таке буває. Може це він кума Митрона, хоч і по своєму, дразнить. А вже, як той його поскуб, то він же теж кричав. Впало, — кажу, — таке в думку і аж полекшало мені, коли хочете, трохи. Почало від душі відлягати, аж я осмілила ся й так веселенько на його глянула ще й усміхнула ся.

Постеріг він мій погляд і усмішку та: — Ти ще сьміяти ся будеш! Ей! Сотський! Покликати сюди сотського!

Й тут він такого мені всучив, що Боже-ж мій, милосердний мій, за що-ж воно мені таке?! За що-ж? За що-ж він мене так? Отже не докажу, не втерплю, знов плакати му...

Як тільки ото крикнув він сотського, так і побіг кудись той Москалюга, що мене замикав у кімнатці, і за ним подав ся ще й панич той, чи воно писарчук, чи хто його знає, що воно.

Аж у-двох кинули ся й незабаром ведуть того сотського. Тягнуть його, що бідаха, аж спотикаєть ся й ледви через поріг аж не впав. Я-ж, нічого злого собі не сподівуючи ся, дивлю ся тільки цікаво, що воно буде. Ну, тай чудний суд у цього земляного, — думаю собі тим часом. Вельми все цікаво й у кумедію ходити не треба. Сказано, дурна була, бояла ся йти, а воно ще й

не аби як добре... Хоч і страху трохи набрала ся, але більш все від того, що цєрвина.

Коли вглядів земський сотський й кричить до нього:

— Возьми що бабу й відведи її до волости. Нехай замкнуть її у холодну і хай сидить поки бумага від мене не прийде. Я напишу, що далі з нею робити.

Чую я, слухаю і зробила ся як дурна, знов мало що почала розуміти. Знов не стала розбирати, чи воно й доси ще ведеть ся той суд — кумедія, чи воно вже ніби щось справді.

А сотський тим часом мене за рукав хоп, тягне та й каже:

— Ходімо, ходімо, ходім!

Пішла я, а він мене повів. Й щож ви думаєте?

Накоїв мені гемонський, ідолів, клятий, стригун, губатий, носатий, витрішкуватий, горластий! Бодай він тричі репнув від свого репету! Господи, й де-б мені, у кого повчити ся, щоб так його вилаяти, так відкоренити, як я і не вмію. Воно-б, здасть ся, аж полекшало-б мені тоді.

Притарабанив той мене у волость. Запроторили там мене у холодну. Просиділа у ній до самісінького вечора. Ледві розуму від думок не згубила, не кажучи вже про те, що голодна. У

Руска публіцистика.

На другий рік в маю мину 50 літ з того часу, як в австрійській Русі появилася перша руска газета «Зоря галицька». З тої нагоди рускі публіцисти могли би застановити ся передо всім над тим, що на полі публіцистики у нас зроблено за останніх 50 літ, а що треба зробити на будуче.

Що вплив газет на публіку величезний, а дуже часто навіть рішучий, се знають Русини і із свого життя. Таку публіку, яку маємо, виховав ніхто инший, лише рускі газети, лише рускі редактори. Які були ті редактори-учителі народу, такі вийшли і ученики-публіка.

На редактора іспиту не складає ся; дуже часто і не талант публіцистичний рішав о тім, коли хтось обнимав редакцію рускої газети. Публіцистика наша — хліб дуже не певний, тому кожний Русин, хоч би і найспосібніший до сего діла, волів шукати иншого занятя з певною платнею і будучиною. Публіцистами ставали люди зовсім випадково, задля якогось неповідження на иншому полі. Виходило з того таке, що замість мати по редакціях найспосібніших людей, ми мали і маємо дуже часто мірноти, котрі й писати добре не вміють, а не то щоб розуміли своє велике завдання.

Відносини наших газет до публіки далеко инші, як у других народів; у нас іменно не було і нема ані одної газети, заложеної на інтерес грошевий. Ще ніхто не поважив ся у нас заризикувати для такого видавництва більший капітал в надії на заробок. В останніх часах були позначки, що деякі газети видають ся уже так, як би по при добро публіки не забували і про своє — з того вийшло, що на великі блуди публіки дивили ся нераз крізь пальці — але сей об'яв треба приписати не бажанню наживи (она у нас і не можлива), лише обаві кількох людей публіцистів перед стратою хліба. Вони вже не молоді і їм страшно перед старістю, в котрій ум знеможе ся, робити буде годі, пенсії нема, а жити треба.

Тим дасть ся пояснити і сей будь що будь неморальний об'яв, що деякі редактори, хоч прилюдно в своїх газетах боронили фонетичну правопись, таки єї у своїх газетах не завели.

Сама-ж публіка не розбірлива; читає газети без критики, не знає, чого від газети жадати. Вихована головню для політики она читає не ті газети, що найліпше ведені, лише партійні, хочби і зле ведені. Руска газета не зискує собі симпатії у публіки всесторонністю, іменами авторів статей, лише партійною односторонністю, майже вузкоглядністю. Русин, що в театрі любить послухати добрих співаків, зовсім не жадає від газети, аби в ній виступали що найліпші публіцисти і письменники. Тому

вечорі випустили, а за чим? Бумага, кажуть прийшла. Читають мені з неї, але що? Вибити мене різками!

Й як вже там і що я не робила: і кричала, і плакала, і лаяла ся, і просила ся, і сперечала ся, і не давала ся і питала ся, щоб хоч сказали за віщо і виправдувала ся перед старшиною, оповідала йому все, як не хотіла, як той чортяка приказував, як репетував... Ні, нічого мені не допомогло. Старшина слухати слухав, а все одно торочить:

— Не моє діло, — каже, — мені приказано, а я тобі приказую: лягай, ну й лягай й повинна лягати, коли начальство велить. Начальство, — каже, — у вогонь приказе стрібай й стрібай, та ще й миттю стрібай.

Я-ж не послухала таки, не схотіла, не лягла, коли-ж вони чортяки, прокляті насильки всім своїм чортячим кодом: й десятники і сотські і сам старшина помагав з ними, вкупі мене повалили й вибили... Боляче вибили... Прилюдно вибили... Аж п'ятнадцять різок відлічили після бумага, ще й шістьнадцяту від себе старшина додав.

— За те, — каже, — що начальства не слухала ся і не хотіла по добрій волі лягати.

Оттак побула у свідках! Оттак! Господи, за що, за віщо мені таке?! За що?!

Ідть собі, ідть! А я плакати му! Знов плакати му... Плакати му, аж поки перепаху, бо тільки й мого...

газети й не старають ся о добрих сотрудників, тому й таких сотрудників майже годі найти.

Одну прикмету має наша публіка добру, а то, що сама помагає редакціям дописями. Тільки дописий, і то за дармо, як дістають рускі часописи, чужі газети не дістають. Коли-ж ті дописи дуже часто зле писані і пусті, то сему винна редакция, що їх без розбору друкує. Але на єї оправданє треба сказати, що не маючи в редакції сил і не платячи за дописи, она поневолі стає зависимою від ласки дописувателів і задля нестачі матеріялу рада і нісенітницям.

Відносини поміж самими рускими публіцистами незвичайно погані. Всю ненависть партійну переносять посполу зараз і на себе самих — і хочби собі особисто не мали що закинути, стрінувшись на улиці навіть себе не поздоровлять. А що до того їх і мало, то у них ніколи не повстала думка про якусь організацію хоч би для забезпечення себе на випадок слабости або старости.

Публіцисти у нас суть першорядними діячами громадськими. Хоч би які прикрі відносини настали у нас, а вже Русини без газет, отже і без публіцистів, не обійдуть ся. Здавалось би, що кожда партія у нас з тої причини повинна подбати о тих своїх безнастанних робітників; повинна витворити для них таке положенє, щоб находились і молоді охочі адепти для сего занятя. Тимчасом у нас кожда народowska партія о свою власну фабрику партійну, т. є. о редакцію своєї газети, так мало дбає, що нових робітників до сих фабрик не то не прибуває, але й старих убуває. Партійних фондів нема або они дуже малі, кожда партія свою фабрику хоче мати, але на єї веденє гроша не дає тільки як потрібно для дальшого розвою. Москвофільська праса також не стоїть помічю своєї публіки, тільки посторонними запомогами.

Дальший розвій нашого народу залежить в великій мірі від часописий, значить від редакторів. Се повинні би зрозуміти так партійні провідники, як і сама публіка. Тимчасом партійні провідники, хоч дуже а дуже потребують на свої услуги редакторів, — всяку всячину роблять, але про своїх редакторів майже не дбають; сама-ж публіка, хоч потребує праці редакторів, дивить ся на них, як на бездомних нетяг. Обсміявши себе посполу (а в такій політичній атмосфері, як наша, без того нераз і годі обійтись), публіцисти махнули на все рукою і навіть не старають ся піднести свою повагу і значінє. Зійшли на ролю посольських попіхачів, на ролю робітників при вінді, котрою одних підносять в гору, других спускають в низ, самі-ж все стоять в низу, так що на них піднесені ними чоловіки може дивити ся з гори.

Коли рускі публіцисти, котрих задача така велика, уважають такі відносини нормальними, то дарма! нехай ті відносини не змінюють ся на будуче. Коли-ж їх уважають ненормальними, то на другий рік підчас з'їзду письменників (як який буде) могли би о тім поговорити. Чей найшла би ся яка рада! Жити і робити оттак на вманя, мати великі цілі перед очима, а самому будь-що-будь так гірко працювати, як ніякі чужі публіцисти не працюють, і терпіти в таких відносинах так, що до десятих літ наш публіцист стає безпомічним і нікому непотрібним зробком, так дальше жити ледви чи хто схотів би! Маємо вже тепер своїх десператів-публіцистів, котрі прилюдно друком признають ся, що трохи не жалують всеї своєї роботи; а маємо ще більше таких, що хоч до того прилюдно не признають ся, але про себе дома попадають у тяжке зневірє. І чим поважніше дивлять ся на жите, тим гірше для них. А в тім і вся іронія долі, що публіка ніколи не їсть так горячо, як її публіцисти наварять.

Прості робітники фабричні находять способи скорочення часу праці і поліпшення платні. Для руского публіциста неділі і 8-годинного часу праці нема. А схоче він дати собі волю, то газета виходить пуста. Хлібодавцем руских публіцистів є нарід. Той хлібодавець — великий скупар. То скупарство публіцисти так довго оправдували і терпіли, що хлібодавець сам тепер вважає себе навіть великим добродієм своїх робітників. Вибити єму ту зарозумілість з голови і присилувати єго цінити всіх своїх робітників більше як доси — то перша задача публі-

цистики. Тоді, як хлібодавець сам буде щедрий, то може ставити уселія і публіцистам, щоб працювали ліпше.

Аби 50-літній ювілей рускої публіцистики не минув без ніяких рефлексий, на то ми завчасу подаєм сих кілька гадок під розвагу тим, кого то обходить.*)

Один з них.

(З «Буковини».)

Вісти політичні.

З чеських кругів подають вісти, що правительство наміряє скликати угодову конференцію, в котрій мали би взяти участь репрезентанти обох народностей Чех. На сю конференцію мають бути запрошені також визначні члени сторонництва, що не суть послами до парламенту. Правительством приготівлено п'ять предложень до обрання, іменно:

1. Закон о курнях, після звісного проєкту Русса і Шлезінгера;

2. Новелю про вибори до чеського сойму: а) з побільшенєм числа послів о 15, а то 14 чеських і 1 німецького; б) з таким поділом курій більшої посілости, котрий вірноконституційній великій посілости забезпечує репрезентацию; в) з утворенєм торговельної палати;

3. Закон о школах меншости, котрі край одержить;

4. Закон о урядовій мові автономічних властей. Сей проєкт має подати спосіб до заспокоєня німецьких бажань по зміненю розпоряджень язикових. Наколиб сей закон прийнято, то правительством готує вже конференції угодовій предложити проєкт зміни розпоряджень язикових в дусі закона о урядовій мові автономічних властей.

5. Закон о урядах окружних. Край має бути поділений на округи чисто чеські, чисто німецькі і мішані. За мішаний округ узнає ся той, де меншість національна не виносить більше як п'яту часть. В округах чеських буде урядовою мовою чеська, в німецьких німецька, а в мішаних обі краєві мови. Окружні влади будуть чимсь посередним між староствами а намістництвом.

Але здає ся, що Німці не мають охоти входити в переговори з правительством, поки не будуть відкликані язикові розпорядження. Протино правительством стоїть на тім, що своїх уступок не може посунути аж до відкликання тих розпоряджень, бо й не вільно єму зрікати ся права видавати такі розпорядження. За те, коли конференція згодила би ся на закон о урядовій мові автономічних властей, то правительством готує їй зложити проєкт до зміни виданих розпоряджень язикових.

Коли би конференція прийняла проєкти правительства, тоді в вересні прийшли би они до затвердження в соймі.

Навязуючи до знаної статі «Pester Lloyd»-а, доходить «Słowo Polskie» до заключення, що компроміс угорський має за ціль не так забезпеченє провізорії угодової, як дійсно скріпленє становиска Угорщини супротив другої половини монархії. Зискавши силу, хотіли би Угри поступити собі з правительством Бадєного, за єго прихильність до автономістів, подібно, як поступили свого часу з Гогенвартом. Як Угорщина визискає своє скріпленє становиска, дізнаємо ся небагом, а що схоче визискати по можности як найбільше, про те нема що сумнівати ся. Зовсім відмінні відносини в Австрії не позвляють на таку досконалу організацію як в Угорщині. Тому стоїть на заваді ще і ся обставина, що парламентови австрійському предкладати ся мусять справи, про котрі край і народи між собою мусять спорити, бо они дотичать їх внутрішних потреб, а ті центральними репрезентациями не можуть бути полагоджені. Нема отже сумніву, що наколи би ті всі справи відняти парламентови, а полишити єму лиш то, що справді до центральної репрезентації належить, т. є. справи дійсно спільні всім краям коронним, в радї державній репрезентованим, то було би можливо завести в парламенті більшу єдність і лучшу організацію сторонництва. Нема причини, щоб при справах загальних парламент розпасти ся мусів на тільки побороючих ся сторонництва, як тепер, де рішають ся справи пере-

*) До сеї статі подамо свої замітки. — Ред. Русл.

важно дотикаючі поодиноких країв. Централізація се безсильність Австрії — а лише строго автономна реорганізація дасть їй силу і приверне повагу і значінє парламенту центрального. Як правительство нині видобуде ся з превеликих трудностей і як дібе ся щасливо до пристани вирівняня, хоч би розходило ся лиш о провізорию — тяжко предвидіти. На будучність вістає лише одна можливість: децентралізація.

Князь болгарский Фердинанд видно любить ся в в тім, щоби своїми несподіваними подорожами сьвіт заінтересувати. Коли можна було надіяти ся, що він буде присутній при похоронах жертв нещасної експлозії в Рущуку, то князь від'їхав до Бургас, а з відтам особним кораблем до Царгороду, щоби султанови, яко свому верховному панови віддати свій поклін і сильнійше ще скріпити відносини. В Царгороді забавить князь два дні.

Köln. Ztg. так пише о тоастих цїсарів в Петергофі: Тоасти не були несподіванкою. Всеж таки заслугоє на увагу, що обосторонна миролюбивість, як також добрі відносини між монархами з таким натиском зазначено. Розуміє ся, що ми не сьмо в можности подати автентичне поясненє цїсарської промови. Але того зовсім і не треба, бо промова була ясна. Хто справді бажає мира, той може щиро радувати ся з висказаних в Петербурзі чувств. Они не грозять нікому, хто не грозить мирови.

«Journal des Débats» висказує з нагоди тоастих цїсарських, що добрі відносини між Німеччиною а Росією не можуть безпокоїти нікого у Франції. Зв'язь французько-російська стоїть на кріпких основах. Континентальні держави мають між собою досить спільних інтересів а надівсе забезпеченє мира, щоби оправдати такі межинародні відносини, яких виразом були тоасти петергофські.

Новинки.

— **Нинішній «Kurjer Lwowski»** подає вість, що стан здоров'я Є. Ем. Кардинала Сембратовича погіршив ся, причім покликуює ся на «Руслана». З обов'язку отже констатуємо, що в нашій поліційній вісті про Єм. Ем. поданий в ч. 170 говорило ся о поліпшеню здоров'я, а з автентичної сторони єсьмо уповажнені донести, що дійсно стан здоров'я Єм. Ем. не дає ніякої причини до непокоєня.

— **Президент міністрів г-р. Бадені** повернув передвчєра до Буска.

— **Арештованє.** У Львові арештовано укриваючого ся під всїлякими псевдонімами сьпівача-артиста Саса Тарнавського, що відіграв незavidну роллю любовного героя в голосній справі, котра скомпромітувала сильно між иньшими урядника львівської поліції п. Соботу. Тарнавського обжаловує прокуратура о злочин з § 96 з. к. се є о уведенє невісти.

— **Концерт в Сокалі** устроєє хор руских академиків дня 13-го серпня. Місцевий комітет просить всїх, кому руска пісня дорога, місцевих і замісцевих Русинів, о можливо найчисленнійшу участь.

— **Концерт в Золочеві** випав знаменито: не тільки привбиало ся гроша, але й публіку вдовольнив він цілком. Заслуга в тім місцевого комітету, Вп. о. Єзерського, совітника Рожанковського, судії Макуха і академіка Вергановського. Честь Вам за се Вп. Добродію, будителю нового життя! Не менша вдяка належить ся ту й цілій Золочівщині, що помимо роботи, яка припадає в теперішній час, не жалувала труду. Артистичне виконанє кожної точки програми і сьвітлі одяги хору академиків плїнили і одушевляли всю публіку, так що хор мусів безнастанно повторяти то додавати нові пісні. По концерті бавили ся всї серед сьвіту до білого дня. Хор вивязав ся з своєї задачі як найкраще і показав, що потрафить вдовольнити і найбільше вибагливу публіку. — **Учасник.**

— **Град** — як доносять — навістив дня 3-го с. м. громади: Береги, Пиняни, Бабин, Зарайсько і Мистковичі в повіті самбірськїм та вибив до тла все, що було в поли. Шкода дуже величезна, зовсім не обезпечена.

— **Самбірська комісія іспитова** для учителів шкіль народних подає до відомости, що іспит кваліфікаційний в речинці вересневїм с. р. розпочне ся дня 13 вересня о 8 год. рано. По-

дає, заосмотрені в приписані документи, з описом житя, виказом перероблених підручників і поданєм послідної почти належить вносити через окружні ради шкільні до комісії іспитової на руки Дирекції ц. к. семінарії учительської в Самборі найдалше до кінця серпня с. р.

— **Убийник міністра Кановаса** дістає що дня иньше імя. На підставі найновїйших доходжень показало ся, що убийник не зове ся ані Ринальдіні, ні Голлі, ні Панто ані Санто, лиш Михайло Анджіолітто. Походить він з Фоджі в італійській провінції Апулії, де єго родина ще тепер мешкає. Отець, Джіакомо Анджіолітто, є поважаним ремісником. Під назвищем Йозе Санто приходили до убийника листи. Можна надіяти ся, що прославивши ся на весь сьвіт убийник перед своїм страченєм змінить ще кілька разів назву.

— **Панна Саломея Крушельницка** гостить через сегорічнє літо в Сан-Яго (столиці Чилі в полуднєвій Америці), де виступає в «Teatro municipal» яко сьпівачка-прімадонна. Рецензії виступів нашої землячки звучать в сан-ягських газетах дуже похвально, що може Русинів наповнити лише щирою, правдивою радістю. Довідуємо ся також, що знаменита наша сьпівачка буде виступати в найближшій сезонї оперовім, в січні, лютім і марці, на львівській сцені. Попри ній сьпівати ме артист такої європейської слави як тенор франкфуртської опери п. А. Бандровський і иньші.

— **3 товариства «Дністер».** Нав'язуючи до справозданя про стан фінансовий Товариства взаїмних обезпечень в Кракові, поміщеного в числі 168 з дня 7 с. м. «Руслана», містимо нині доповненє о відділі обезпечень на житє. Іменно в Товаристві Краківськїм можна обезпечити ся на житє також через «Дністер», з чого посліднє товариство має певні користи. Отже, если хто хоче обезпечити ся на житє, то може і повинен зділати се через «Дністер» в Товаристві Краківськїм. Оно шанує національні чувства Русинів, видаючи поліси житєві і квіти рускі, а розпоряджаючи великими фондами, знаменити адміністрованими, дає поруку певної виплати обезпечених капіталів, так, що ніхто у нас не повинен шукати товариств заграничних, але обезпечувати ся на житє лиш в Товаристві Краківськїм через «Дністер», — а Дирекція «Дністра» уділяє інтересованим потрібні обьясненя і інформації.

— **Любовне осьвідченє — шкільна задача.** Місто Тулуз у Франції страшно зворушене. Не тому, що знов лучили ся фальшованя при виборах — такі річі вже не зворушують Французів, лиш Русинів — але тому, що абітурієнти дістали цікаву задачу при іспиті зрілости. А іменно мали на задачу з французької мови написати: «Любовне осьвідченє Федри Гіпполитови». З того вишпов страшний крик материй, особливо тих, що їх сини перепали при іспиті. В газетах казали видруковати протести, а вкінці — як би того було мало — казали наліпити по улицах міста оголошеня, де при кінці таке стоїть: «Ми голосно заявляємо, що коли послаємо наші діти до школи, то хочемо, щоби їх цїнили. Ми хочемо, щоби з них зробили честних людей, а не передвчасних лайдаків. Жадаємо, щоби назвали нам імена тих свинтухів, котрі відповідають за такі задачі, і жадаємо усунєня декана, котрий допускає такі річі в школі». Протестуючі мами хочуть вислати депутацію до міністра, щоби уневажнити цілий іспит. На тім виїшли би найліпше перепавші ученики. Не завидуємо міністрови тої хвилі, коли мами прийдуть протестувати.

— **Дрібні вісті.** Бувший інтендант угорських театрів, барон Нопча, визвав на поєдинок болгарського президента міністрів Стоїлова за те, що Стоїлов мав виразити ся в інтерв'ю з кореспондентом Berliner Local Anzeigera, мов то барона Нопчу усунєно з єго становища задля куплєрства. — Віденські газети доносять, що донька президента міністрів г-р. Ванда Бадені має заручити ся з г-р. Красінським з Варшави, причім підносять, що г-р. Красінський є один з найбогатших польських кавалєрів. Єго маєток цїнять на 30 мільонів рублів. — В Рудках утїпив ся в ріці Вишнєві наслідком поражєня серця в купелі судовий возний Григорій Філяк. — У Львові пропала ще перед місяцем 13-літня учениця III класу, Марія Гошовська і доси по ній слух загинув. Подібнє возньому з скарбової дирекції, Вагнерови, заподів ся кудись 3-літній синок Тадей і від кількох днів не являєсь домів. — Віче купців відбуде ся 15 серпня в Андрихові. — Незадовго має відбути ся поєдинок між князем Орлеанським а італійським генералом Альбертоном, випущеним недавно з неволі абісінського володаря Менеліка. Причиною поєдинку є листи, в котрих князь виражав ся з погордою о поведєнню італійських офіцерів в Афри-

ці. — П. Брайтер, редактор Monitora, розпочав вчєра відсиджувати кару одномісячної в'язниці, на котру єго засуджено перед кількома місяцями за обиду в Monitori старости п. Білінського.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту «Дністер» у Львові, стоваришеня зарєєстрованого з обмеженою порукою за місяць липень 1897.

I. Стан довжний.

1. Уділ членів.	31.174 кор. 75 сот.
2. Фонд резервовий.	1,686 „ 94 „
3. Вкладки:	
а) стан на початку липня.	201.699 к. 30 с.
б) вложено в липни.	20.113 „ 52 „
в) винято.	9.660 „ 02 „
позістає з кінцем липня	212.152 „ 80 „
4. Сальдо процентів (побраних)	6.879 „ 69 „
5. Спеціальна резерва зисків страт.	229 „ 59 „
Сума.	252.123 кор. 67 сот.

II. Стан чинний.

1. Позички уділені:	
а) стан на початку місяця.	236.997 к. 31 с.
б) уділено в липни.	10.580 „ — „
в) сплачено в липни.	4.870 „ 70 „
стан з кінцем липня	242.706 кор. 61 сот.
2. Готівка з днем 31/7 в касі	5.179 „ 57 „
3. Льокації: а) в щадниці почтовій (обороті чековим)	2.902 „ 36 „
б) цінні папери	1.000 „ — „
4. Сальдо коштів адміністрації	335 „ 13 „
Сума.	252.123 кор. 67 сот.

Членів прибуло 22, убуло 0, отже разом з кінцем липня число членів 794 з декларованими уділами 835, в сумі 41.750 кор.

З припавших до заплати рат позичкових залягало зкінцем липня с. р. 67 рат в сумі 3694 кор. 95 сот., з котрих 15 рат в срмі 883 кор. 62 сот. було продовжених за згодою Дирекції поза 31 липня.

Стопа процентова від вкладок 5%; процент від позичок уділованих 7%.

У Львові дня 7. серпня 1897.

«Товариство взаїмного кредиту «Дністер».

Цінник львівської палати торговельної і промислової.

Львів дня 11. серпня 1897.

I. Акції за штуку.

	платять зл. кр.	жадають зл. кр.
Зеліз. г. Кар. Людв. по 200 зл. мк.	—	—
Зеліз. Львів-Черн.-Ясси по 200 зл. валь. србл.	284 —	288 —
Банку гіпот. гал. по 200 зл. в. а.	880 —	890 —
„ кред. гал. по 200 зл. в. ав.	—	210 —
Гарбарні в Рясеві по 200 зл. в. ав.	200 —	210 —
Фабрики вагонів в Сяноку перед тим Лїпінського по 500 кор. в. ав.	250 —	260 —

II. Листи заставні за 100 зл. в. ав.

Банку гіп. г. 5% в. ав. з 10% пр.	110 80	111 —
„ „ „ 4 1/2% „ „ лос в 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% „ „ в 601 по 200 К.	96 70	97 40
„ краєв. 4 1/2% в. ав. лос в 51 л.	100 50	101 20
„ „ 4% в. ав. лос в 57 л.	97 50	98 20
Тов. кред. гал. земс. 4% лос. в 41 1/2 літ	97 80	98 50
„ „ „ 4% лос. в 41 1/2 літ	97 60	98 30
„ „ „ 4% „ в 56 літ	97 20	97 90

III. Обліги за 100 зл.

Гал. фонду пропін. 4% в. ав.	98 10	98 80
Буков. „ 5% „ „	102 75	—
Комунальні Банку кр. 5% (2 ем.)	102 20	—
„ „ 4 1/2% (3 ем.)	100 20	100 90
Зелізниця льокальні 4% по 200 кр.	96 50	97 20
Позички краєв. 6% в. а. з року 1873	103 —	—
„ „ 4% „ „ 1891	—	—
„ „ 4% по 200 кор. з р. 1893	97 90	98 60
„ м. Львова 4% по 200 кор.	96 80	97 50

IV. Льоси.

Міста Кракова	27 —	29 —
„ Стаиславова	42 —	—

V. Монети.

Дукат цїсарський	5 60	5 70
Наполеондор	9 47	9 58
Пів-імперіал	9 55	—
Рубель російський срібний	1 20	1 25
„ „ паперовий	126 40	127 40
100 марок німецьких	58 45	58 95

Головний склад в апіці

Веснянки

прищики, утроб'яні плями вигубляє успішно в дуже короткім часі, від давна випробований

Crème Iris

161 30-? Д-ра Whytt'a

Ціна слоїка з приписом ужитя 80 кр.

Тільки правдиві з підписом Д-ра Whytt'a.

Жигм. Рукера

під „Срібним орлом“ у Львові.

ГАЛИЦЬКИЙ КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по 3 31—2

4¹/₂% на рік.

Магазин блаватних товарів
Дамської конфекції
Білизни

Антін Пізунський

у Львові,
Академічна ч. 12.

порукає великий виріб сезонних новостій, а також склад полотен, шертінгів, хусток, ручників, сервет, обрусів, повчів, скарпеток. — Робітня сукон і швальня білизни. Прібки на жадане висилає ся. Ціни як найприступніші. 151 12—47

Спеціаліст обуви непромакаючої власного винайдєня!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

склад і рукоділля обуви мужескої, дамської і для дїтїй
у Львові, п.л. Бернардинська ч. 10.

(на протїв ул. Пекарської)

має честь повідомити отсим Вп. Публику, що вирабляє **ОБУВУ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайдєня, з всякого рода шкір, як: **Обуве мужеске і дамске, та-кож чоботи** з холявами тревалі, надмірно легкі і по цінах дуже приступних.

Також приймає до відновленя і направи Кальоші і Плащі кавчукові, всякі гумові приряди як також зельовани обуви кавчуком.

Всякі замісцеві замовленя виконує в можливо як найкоротшїм часі.

Дякуючи за дотепершні ласкаві взгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глибоким поважанем

Іван Яримович.

129 9—10

Спеціаліст до направи кальошів і плащів кавчукових.

Руска справа
в роках **1891—1894**

НАПИСАВ Н. В.

Ціна 50 кр. в. а.

З пересилкою 55 кр.

Дістати можна в книгарни Тов. ім Шевченка, або в Стараполягійській.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл.

посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20,

10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70,

4-10, 4-90 франко. — Іншї товари по

уміренїх цінах. 65—?

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих

у Львові, Ринок ч. 25.,

(І. поверх)

приймає всілякі замовленя і виготовляє їх з гу-стом і елегантиєю після найсвѣжішїх журналів.

1000

туток цигаретових за 1 зр. пору-чає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

Львів, уліця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом опакowane і відсилка franco.

Ферд. Відт

годинникар
у Львові

завідомяє о зміні
льокалю з ул. Хорущини
ч. 14 на уліцю Чарнецкого ч. 1.
де виконує всі роботи входячі в обсяг
годинникарства

заразом удержує склад годинників і зєга-рів з перворядних фабрик заграничних з гарантїєю і по уміркованих цінах.

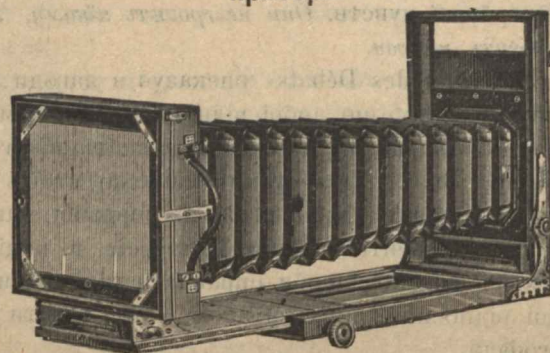
Замовленя з провінції виконує як найточнїйше. Направа зєгарків і зєга-рів заразом антиків з 2-літню гарантїєю.

Фердинанд Відт

уліця Чарнецкого, число 1.
132 5—10

Перший християньський

ново отворений склад апаратів і всіляких приборів

до заводової фотографії і для П. аматорів

порукає низше цін у всіх фірмах краєвих і заграничних.

Апарати від 6—250 зр. на складі. — Висилка на провінцію відворотною почтою виконує ся. — Найбільшїй і найдешевшїй склад всьляких при-борів до фотографії. На жадане випозичає ся апарати до великості 24:30 (за винагородою 2% вартості апарату) з обєктивами Voigtlander'a, Steinheil'a, Göerz'a і т. д.

Едмунд Бродковський

Львів, ул. Баторого 22. 131 12—140

Робітня уніформів

для п. ц. к. офіцїрів, урядників

і пп. студентів

а заразом всіляких убрань мужеских

Йосифа Сеґети

у Львові, при уліці Паньській ч. 22.

Всякі замовленя виконують ся по цінах уміренїх в як найкоротшїм часі, так в місци як також на провінцію.

130 11—15

Фр. Іхньовський

(з Кракова)

у Львові, ул. Батория ч. 6.

Порукає звисні з доброти а не уступаю-чі в смаку праским шинки, крайні і сі-кані ковбаси, і всякі иншї вироби вхо-дячі в область масарства.

Товари виробляє з сьвіжого і чистого мяса.

Висилка на провінцію зі знач-ним рабатов, котру виконує ся відво-отно. 124 11—20